

Национален браншов синдикат

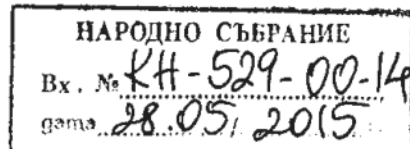
“ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА”

НБС “В О Н” - КНСБ

София – 1040, пл. “Македония” 1, тел.: 4010471, факс: 9885969

E-mail: von_knsb@yahoo.com; http://www.von-knsb.org

София, 26 Май 2015 г.

ДО
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПК ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
КЪМ 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

На Национален браншов синдикат “Висше образование и наука”- КНСБ

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за развитие на академичния състав в Република България, внесен на 12.05.2015 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАМЯНОВА,

В отговор на Вашето писмо, изх. № KH-553-09-61/15.05.2015 г., представяме становището на НБС „ВОН” – КНСБ по внесения на 12.05.2015 г. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за развитие на академичния състав в Република България, което е както следва:

Съгласно Закона за нормативните актове законът е нормативен акт, който урежда първично или въз основа на Конституцията обществени отношения, които се поддават на трайна уредба, според предмета или субектите в един или няколко института на правото или техни подразделения. Безспорно обществените отношения, които възникват при и по повод развитието на академичния състав, са и правни отношения. Но критериите за реализирането за етапите на това развитие едва ли биха могли да бъдат определени като трайни. Науката и академичността са и следва да бъдат съобразени с растящите и променящи се потребности на обществото. Те никога не биха могли да попаднат в определението за трайни отношения, защото естеството на всяка наука и на всяко висше училище е прекалено разнородно.

Ето защо считаме, че:

ПЪРВО, въвеждането на национални изисквания и превръщайки тези изисквания в числови стойности, единни за всички научни институции и висши училища, ще породи редица затруднения, а по наше мнение и дори объркване и необосновано ограничаване на правото на всеки учен да се развива в йерархията на академичния състав. Всички изброени изисквания, които ще се „определят като минимални числови стойности на обективно измерими ...”, ще превърнат българската академична и научна общност в броячи на точки, а развитието в състезание по числови резултати. Не бива да се забравя, че в науката може да бъде направено едно единствено откритие или единствен научен труд, който да не може да се сравни по принос със сто публикации. Едно откритие или изобретение може да отнеме повече от половината съзнателен живот на един учен, то може да е с изключително висока стойност, но този учен няма да успее да достигне броя точки, защото е посветил времето и

своя труд на едно единствено изследване. Подобни норми ще отблъснат истински отдадените на науката хора и далеч няма да постигнат желаните ефекти. Решаването на проблема с увеличаване броя на лицата, заемщи академична длъжност „професор“, е и следва да остане отговорност на висшите училища и научни организации, защото именно те взимат решението за обявяване и провеждане на съответните конкурсни процедури.

Основен конституционен принцип е, че държавата създава условия за свободно развитие на науката, образованието и изкуствата и ги подпомага (чл. 23 КРБ), а поставянето на необосновани и прекалено общи ограничителни изисквания в закон ще доведат и до ограничаване на развитието на българската наука.

Считаме, че българските висши училища и научни организации се управляват от хора с висока интелигентност, които могат да формират преценка за това, доколко и какви да бъдат критериите и на какви изисквания да отговарят академичният и научният състав. А българските висши училища и научни организации в рамките на своята работодателска правосубектност, могат да преценят до колко и какви академични длъжности са им необходими. Висшите училища се ползват с академична автономия, съгласно Конституцията и закона. Тази автономия се изразява в интелектуалната свобода на академичната общност и творческата природа на образователния, изследователския и художествено-творческия процес, като върховни ценности. Ограничаването на автономията с изисквания, в чиито състав откриваме и такива без ясна дефиниция, както и такива, които не зависят от волята на съответния учен и/или преподавател, ще накърнят автономията и ще демотивират работещите в системата на висшето образование и науката.

Резултатите са най-важният измерител на научния и преподавателски труд и именно те следва да бъдат основа за оценката на този труд. А резултатите във всяко професионално направление са различни, те се променят съобразно обществените потребности и не биха могли да се обобщят в единни национални изисквания. Такова обобщение, дори и да бъде направено, не може да бъде трайно.

ВТОРО, предложеното в § 3 в чл. 3 да се създаде нова ал. 3, съгласно която „оценяване на дисертационен труд и на кандидатите за академични длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“ се извършва само за лицата, които отговарят на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5.“ провокира въпроса как ще се формира преценка за това, дали лицата отговарят на съответните изисквания, предвид това, че те се въвеждат с предлагания ЗИД на ЗРАСРБ (който би влязъл в сила през месец Май 2016 година) и ще бъдат допълнени с правилника за неговото прилагане. Считаме, че тази норма ще провокира объркване при преценката за съответствието на вече хабилитирани лица, тъй като те са назначени на съответните академични длъжности при спазване на установените към онзи момент условия и изисквания. Освен това подготовката на базата от данни ще отнеме време и ще наруши нормалния ход на предстоящите процедури.

Обръщаме внимание на законодателя, че в проекта се споменават „научна област“, „направление“, „специалност“, „професионални направления“ без да се предлагат съответните дефиниции или да се препраща към вече въведени такива.

ТРЕТО, в предложеното в § 4, т. 5 (за изменение на съдържанието на ал. 5 на чл. 4) прави впечатление, че и точка 2 и точка 3, които се предлагат, са със съдържание насочено за конкурсите за заемане на академични длъжности. Не бива да се забравя, че чл. 4 е обща норма, която се прилага и спрямо определянето и работата на журитата за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“.

ЧЕТВЪРТО, параграф 10, в който е предложено изменение и допълнение на чл. 19 и създаване на точка 7 („7. справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5, към която се прилагат необходимите доказателства“) провокира въпроса: кой следва да изготви тази справка - лицето или институцията, която поддържа съответния регистър по негово искане. Ако законодателят се спира на втория вариант, то отказът за издаване или неточното и непълно

съдържание на такава справка, ще подлежи ли на административен и съдебен контрол и по какъв ред?

ПЕТО, предлаганото с § 11 изменение в чл. 21 провокира въпроса, а минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 не са ли всъщност законови изисквания? Възниква въпроса, какви са по своя характер установените в правилника за прилагане на ЗРАСРБ изисквания – нормативни или други? Предлагаме законодателят да не формализира прекалено текстове, чийто юридически смисъл е ясен поначало, защото формализирането би провокирало допълнителни правни въпроси. Или, ако все пак се държи на това, то нека да е ясно установено, че следва да отговарят на изискванията, установени в закона, правилника за неговото прилагане и на изискванията на висшето училище или научната организация.

Позволяваме си да Ви обърнем внимание на един изключително важен за системата на висшето образование и науката въпрос, който се отнася за преназначението по смисъла на § 5, ал. 5 ПЗР ЗРАСРБ и, чието решение следва да бъде намерено в настоящия законопроект.

Както е известно, съгласно цитираната норма, лицата, които заемаха длъжността „главен асистент“, без да притежават научна и образователна степен „доктор“ и не я придобиха в рамките на четиригодишния срок, който законът предостави, бяха преназначени на длъжност „асистент“. Тези лица са започнали своята трудова дейност, съобразно отменения вече Закон за научните степени и научните звания, като са издържали съответните конкурси. Считаме, че спрямо тях в закона следва да бъде предвиден особен режим за възстановяване на заеманата длъжност „главен асистент“, в случай че придобият научна и образователна степен „доктор“, дори и ако следва да се определи отново срок, с изтичането на който възможността за ползването на тази особена привилегия да бъде преклудирана.

И накрая, приветстваме предлаганото с § 27 изменение и допълнение на § 5 от ПЗР на ЗРАСРБ, но считаме, че това изменение е прекалено закъсняло. Срокът, установен с § 5, ал. 5, бе предвидено да започне да тече от влизането в сила на закона. В значителна част от висшите училища и научни организации тази норма вече е приложена и ние не можем да предложим правна техника, с която да се установи промяна, санираща правните последици от действащата норма на § 5, ал. 5.

Доц. д-р Лиляна Вълчева
Председател на НБС „ВОН“ - КНСБ

